

Ajánlás Széchenyi István gróf szellemi hagyatékának hungarikummá nyilvánítása érdekében

Széchenyi István szellemi hagyatéka olyan örökség, amely a nemzet életének sorsfordító pillanataiban a közösség számára mindig spirituális erőforrást jelentett, bizonyoságul annak, hogy életműve hatott olyan mértékben a magyar közgondolkodásra, hogy a kiutat kereső szándék útmutatást meríthessen belőle.

Nemzeti sorsfordulókon sokan és sokszor kérdezték: nehéz óráinkban miért lehet Széchenyi oly nagy vigasztalónk? Azért, mert az emberi és nemzeti sorskérdésekre nem kész válaszokat ad, hanem az önismeret gyakorlására és a lelkiismeret autonómiájára építő tanításaival arra kívánja felkészíteni és képessé tenni az egyént, hogy ő maga találjon a helyzethez illő, megfelelő válaszokat. Közéleti szereplésével pedig példázta: a belső szabadságát megteremtő ember képes arra, hogy lelkiismerete parancsa szerint cselekedve a lelkében élő küldetésnek feleljen tetteiért.

Reformkori nemzetstratégiájának alapja, amellyel a nemzet önképének módosítására vállalkozott, annak az igazságnak a felismerése, hogy az egyéni és közösségi boldogulást csak örökérvényű erkölcsi igazságokra építve lehet elérni. Ezért ön-és körülményismeretre kívánja tanítani nemzetét, elérendő eszményként jelölve meg az önmaga tökéletesítésén fáradozó lelkileg független embert. A tökéletesség elérésére sarkalló vágy az isteni szikra az emberben, a lélek legfőbb tulajdona, éppen ezért minden ember morális kötelessége, hogy saját képességeit kiművelje: kibontakoztassa természetes adottságait, tudatlanságát tanulással mérsékelje, a lélek kiművelésével pedig méltóvá váljon a benne lakozó emberséghez. Embertársainak, hazájának csak az tehet szolgálatot, aki munkálkodik önmaga tökéletesítésén. A „kiművelt emberfő” nemcsak saját belső világát formálja erényesre, hanem példájával másokat is erre serkent, törekvése pedig az, hogy a külső világot igazságossá alakítsa. A kiművelt emberfő képes a történelem felelősséget és erkölcsi választást követelő kihívásaira megfelelő válaszokat, megoldásokat adni.

Széchenyi személyes példája akkor hitelesíti reformkori programjának erkölcsi alapvetését, amikor Döblingben a válság vergődéseiből eljutva a cselekvés vállalásához, újra tollhoz nyúlva, nem önmaga igazolására törekszik, hanem a történelem igazságos ítéletét keresve kíméletlen önkritikával méri fel közéleti szereplését és életművét. Az igazságkeresés szenvedélyével azt kutatja, hogy a reformkori cselekvési modellt és követendő életvitelt kínáló programja mennyiben és milyen mértékben azonosítható az igazsággal. Az

Önismeretben úgy vizsgálja felül létértelmezése nagy alapkérdéseit, hogy mindazt, ami igaznak bizonyul, ami hite szerint teljes meggyőződéssel fenntartható, összefoglalja és közzétegye, nemzetének a megváltozott körülmények között új programot adva. Nem a végső igazságok gyűjteményét kívánja összeállítani, hanem inkább arra akar tanítani, hogy miképp, milyen vizsgálódási módszerekkel, eljárásokkal közelíthető meg az igazság. Azt akarja tudatosítani, hogy minden ember intellektuális képessége és erkölcsi kötelessége az igazság keresése. Célja, hogy „mélyebb gondolkodásra” késztesse, mert a szétszórtság, vakság és tehetetlenség állapotából ez vezet el ahhoz a belátáshoz, értelemhez és tudáshoz, amely a tökéletesség felé közelíti az embert. Ezzel az önismereti tükör készítésének a technikáját is tanítani szeretné. A tükröző tükör önfeledéstől óvó mágikus hatását azzal akarja kiterjeszteni a nemzetre, hogy megmutatja a zűrzavarból az egységhez, az öntudatlanságból a világot értelmezni tudó szemlélet kialakításához vezető utat.

Marosvásárhely, 2013. november 20.

Dr. habil. Pletl Rita, docens
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

